

Autori: Sena Marić, programska menadžerka i viša istraživača, Strahinja Subotić, istraživač, i Aleksa Ilić, mladi istraživač

Nemačko predsedavanje Savetu EU

Prevođenje Evrope preko Rubikona

Nemačko predsedavanje Savetu Evropske unije započeto je u jeku globalne pandemije COVID-19. Zbog tektonskih promena koje je ova pandemija izazvala, Evropska unija je primorana, kao i ostatak sveta, da povlači brze i hrabre poteze kako bi se prilagodila novonastalim okolnostima. Kada govorimo o budućnosti evropskog projekta, iste okolnosti su stavile Nemačku u poziciju da prevede Uniju preko Rubikona. Zapravo, podsticanjem oporavka EU i utiranjem puta ka dubljoj integraciji, ambiciozni program nemačkog predsedavanja je odraz njenog obnovljenog strateškog promišljanja. Stoga odluke koje se donose tokom nemačkog predsedavanja mogu postati prekretnica u daljoj evoluciji EU.

U cilju da rasvetlimo šta može predstojati Evropi u narednom periodu, ovaj Pogled analizira nemačku dugoročnu viziju Evrope i njenu poziciju o ključnim pitanjima kao što su fond za oporavak EU i višegodišnjem finansijskom okviru (eng. *Multi-annual Financial Framework*, dalje u tekstu MFF); politike iz oblasti životne sredine i klimatskih promena; vladavina prava i uslovljavanje; kao i zajednička spoljna i bezbednosna politika EU. U isto vreme, analiziramo mesto Zapadnog Balkana u ovako kompleksnoj mreži prioriteta nemačkog predsedavanja.

Pokretanje oporavka EU

Ključni izazov nemačkog „korona predsedavanja“ jeste pitanje oporavka EU od društvenih i ekonomskih posledica pandemije COVID-19. Uzimajući u obzir isprva spor odgovor i koordinaciju, posebno kad se radi o naglom izbijanju pandemije u Italiji, nemački program ističe potrebu za koordinisanom isporukom medicinskih sredstava, međusobnom pomoći u zbrinjavanju pacijenata, i održavanjem i očuvanjem lanaca nabavke. Ostali elementi uključuju i postepeno popuštanje restrikcija na kretanje uvedenih u Šengen zoni, kao i povratak koordinisanoj zaštiti spoljnih granica. Program prepoznaje činjenicu da bez međusobne solidarnosti i funkcionalnog jedinstvenog tržišta, EU se ne bi mogla oporaviti. Zato će se Nemačka najpre usredsrediti na uspostavljanje instrumenata za oporavak, koji će se sastojati od trenutne i kratkoročne pomoći onim državama članicama kojima je ona neophodna, ali i dugoročnih mera za ublažavanje posledica pandemije.

Nemačko predsedavanje poklapa se sa finalizacijom pregovora o novom MFF-u – pregovora o budžetu EU za period od 2021. do 2027. godine. Istovremeno, Nemačka se posvetila i razvoju paketa **Sledeće generacije EU** (eng. *Next Generation*

EU, dalje u tekstu NGEU), finansijskog instrumenta koji je prvobitno predložila Evropska komisija kako bi se podstakao ekonomski oporavak od posledica pandemije. Taj paket obuhvata glavne elemente **francusko-nemačke inicijative** predstavljene u maju 2020. godine. Značaj ostvarivanja uspešnog dogovora o MFF-u i NGEU je bio dvostruk. Prvo, posledice krize nisu se podjednako osetile u 27 država članica. Dok su neke privrede uspele da istraju zahvaljujući subvencijama i stimulativnim paketima, druge su teško pogođene krizom. Ova jasna neujednačenost ekonomskih posledica može imati ozbiljne reperkusije na privredu EU, najpre na stabilnost njenog jedinstvenog tržišta. Drugo, u **političkom smislu**, MFF i NGEU su ocenjeni kao prilika, kakva se viđa jednom u generaciji, da se ojačaju kohezija, solidarnost i integracija EU, kao i da se **obeshrabre populističke snage** širom EU.

Nakon jednih od najdužih pregovora u istoriji Evropskog saveta – koji su trajali čak pet dana – **dogovoren je** novi MFF, kao i NGEU. S jedne strane, za MFF je dogovorena suma od EUR 1,074 triliona, što je EUR 60,3 milijarde (5,3%) manje od prvobitnog predloga Komisije iz 2018. godine, sa značajnim smanjenjima u sektoru za istraživanje i inovacije. S druge strane, NGEU će se sastojati iz EUR 750 milijardi, koje će **poza-jmiti Komisija** na finansijskim tržištima, i koje će biti vraćene u periodu od 2028. do 2058. godine. Ova sredstva biće raspodeljena među državama članicama u vidu subvencija i zajmova. NGEU je **potez bez presedana**, jer se radi o prvom slučaju tzv. „zajedničkog zaduživanja“ (eng. *debt mutualisation*) u EU, što bi značilo da Unija pozajmljuje sredstva u ime svih država članica. To znači da će dug snositi EU, što predstavlja odlučan korak ka daljoj fiskalnoj integraciji.

Iako je konačan iznos predloga NGEU ostao nepromenjen, pregovori su rezultirali smanjenjem udela subvencija (sa EUR 500 milijardi na 390), dok je udeo zajmova povećan (sa EUR 250 milijardi na 360). Pored toga, 70% sredstava za oporavak biće upotrebljeno u 2021. i 2022. godini, dok će preostalih 30% biti upotrebljeno do kraja 2023. godine. Takođe je dogovoreno i da se sredstva za oporavak državama članicama povežu sa njihovim nacionalnim strategijama za oporavak, što će ih obavezati da predstave svoje pojedinačne programe reformi kako bi dobili pristup sredstvima. Pored toga, raspodela sredstava biće zasnovana na nivou ekonomske štete koju su pretrpele pojedinačne države članice usled pandemije, a ne na osnovu podataka o rastu i nezaposlenosti iz perioda pre krize.¹

1. Dogovoreni MFF još mora da potvrdi i Evropski parlament, čiji su poslanici već **zapretili** da neće dati svoju saglasnost ukoliko se neki delovi ne izmene. Međutim, uzimajući u obzir koliko napora je uloženo da se postigne dogovor među EU27 o trenutnom predlogu, ne očekuju se značajne promene koje bi odužile pregovore, jer finalizacija odgovarajućih pravnih akata mora biti gotova do kraja ove godine.

Novi MFF je takođe potvrdio solidarnost EU sa državama koje teže ka članstvu, time što su u njemu očekivano izdvojena sredstva i za Instrument za prepristupnu pomoć (eng. *Instrument for Pre-Accession Assistance*). Međutim, 27 članica EU su odlučile da portfolio ovog instrumenta bude EUR 12,5 milijardi (po kursu iz 2018.), što je tek za 6,8% uvećanja (odnosno EUR 800 miliona) u odnosu na prethodni programski period. Ovo povećanje je manje od predloga Komisije iz 2018. godine da se sredstva povećaju za 10,2% (dodatnih EUR 1,2 milijarde) što bi ukupno iznosilo EUR 12,9 milijardi. Imajući u vidu da se produbljuje ekonomski jaz između Zapadnog Balkana i EU, velika su očekivanja od predstojećeg **Ekonomskog i investicionog plana** za region koji će biti objavljen ove jeseni.

Put ka klimatski neutralnoj Evropi

Nemačka je obećala da će se tokom svog predsedavanja posvetiti stvaranju „održive Evrope.“ To uključuje prelazak na održivu ekonomiju kroz raznovrsne politike koje se bave temama kao što su bio-diverzitet, smanjenju emisija štetnih materija, i energetske politike, a inspirisano je ciljevima Održivog razvoja Ujedinjenih nacija za 2030. godinu. Ovakav fokus na održivost ne iznenađuje, imajući u vidu da se Nemačka već dugo **aktivno zalaže** za zelene politike, podržavajući obnovljive izvore energije, uštedu energije, alternativni transport i reciklažu, oporezujući „ekološki štetne“ aktivnosti, kao i promovišući napuštanje štetnih oblika energije.

Ključan element ovog cilja jeste podrška „**Evropskom zelenom planu**“ (eng. *European Green Deal*). Predstavljen kao vodeći projekat trenutne Komisije, Zeleni plan je ambiciozna strategija sa ciljem postizanja klimatske neutralnosti EU do 2050. godine. U tu svrhu predviđene su dalekosežne uredbe i zakoni, među kojima su predložili Evropskog klimatskog zakona, revizija relevantnih zakona, kao i energetske oporezivanja. Štaviše, Zeleni plan predviđa alokaciju sredstava za subvencionisanje zelenih mera i tehnologija, kao i investiranje u održivu tehnologiju. Značaj ovog ambicioznog projekta je ogroman, a predsednica Komisije Ursula fon der Lajen poistovetila ga je sa **čovekovim sletanjem na Mesec**. I zaista, bio bi to veliki iskorak za čovečanstvo, kada bi se u potpunosti transformisao način funkcionisanja EU u smislu energije i zelene tehnologije, stavljajući tako primat na dobrobit građana i životne sredine.

Međutim, trenutna kriza izazvana novim koronavirusom donosi i težak zadatak balansiranja između ambicija Zelenog plana sa jedne strane, i potreba ekonomskog oporavka nakon pandemije, sa druge. Evropske institucije i nacionalne vlade su fokusirane na upravljanje krizom i sprečavanje ekonomske propasti, trudeći se da podrže preduzeća i industrije i time umanje posledice po privredu. Do trenutka kada su okončani pregovori oko MFF-a i NGEU u Evropskom savetu, postojala je **strepnja** da će dobar deo sredstava biti preusmeren na spašavanje privrede, uz dodatno finansiranje visoko zagađujućih subjekata, što bi ugrozilo sprovođenje Zelenog plana.

Ipak, i pored teških pregovora, odlučeno je da fokus ostane na zelenom oporavku. Nakon pregovora o novom MFF-u i NGEU, **dogovoreno je** da će 30% ukupnih budžetskih sredstava biti predodređeno za postizanje ekoloških ciljeva. U odnosu na prethodne budžetske cikluse, izdvajanje ovako značajnog dela budžeta za postizanje klimatskih ciljeva EU je jasan presedan. Međutim, kritičari tvrde da čak ni to nije dovoljno, a neki eksperti veruju da bi bilo neophodno čak EUR **2,4 triliona** samo u nisko-ugljeničnim investicijama do 2027. godine, kako bi EU dostigla svoje ciljeve u pogledu smanjenja emisija. Štaviše, takođe postoje **tvrdnje** da konačnom Zelenom planu nedostaju konkretne garancije za odgovornost država članica da će se pridržavati predviđenih ciljeva.

Zeleni plan i predviđene mere imaće **direktne implikacije** po Zapadni Balkan. Naime, Zeleni plan eksplicitno navodi da će EU pružiti podršku svom najbližem susedstvu pri ekološkoj tranziciji, imajući u vidu transnacionalni karakter pitanja koja se tiču klime i životne sredine. U dokumentu se navodi da je rad na "zelenoj agendi" za region u **pripremi**. Iako su energetske sistemi Zapadnog Balkana već delimično integrisani sa onima u EU, problemi zagađenja vazduha i ekološkog traga koji ostavljaju regionalne industrije ugljenika i fosilnih goriva iziskuju veći stepen integracije Zapadnog Balkana u zelene politike EU. Imajući sve u vidu, Srbija i zemlje regiona mogu očekivati posvećenost Nemačke ovome cilju. Štaviše, s obzirom na težnje ka članstvu u EU zemalja regiona, očekuje se da Nemačka insistira na njihovom suštinskom usaglašavanju sa sve obimnijim zakonodavstvom EU u oblastima životne sredine i klimatskih politika.

Vladavina prava (i država članica)

Kao propeler EU i snažni zagovornik liberalnih vrednosti, Nemačka dobro razume da najveća dostignuća EU, poput jedinstvenog tržišta, evrozone ili Šengenskog prostora, zavise od pune primene evropskog zakonodavstva. Stoga, ne iznenađuje ambiciozna agenda nemačkog predsedavanja kada je u pitanju ova tema. Predsedavanje se preklapa sa objavljivanjem prvog Godišnjeg izveštaja o vladavini prava (eng. *Annual Rule of Law Report*) Evropske komisije ovog septembra. Ovaj izveštaj je kulminacija takozvanog „Ciklusa pregleda vladavine prava“ (eng. „**Rule of Law Review Cycle**“), inicijative koju je Komisija pokrenula 2019. godine sa ciljem jačanja vladavine prava u EU nadogradnjom na već postojeće instrumente.²

Ukratko, ovaj novi mehanizam se sastoji iz tri komplementarne mere. Prva cilja da **promoviše** zajedničku kulturu vladavine prava, posredstvom, između ostalog, obrazovanja, civilnog društva i nacionalnih parlamenata. Drugi ima za cilj da **spreči** nazadovanje u vladavini prava kroz snažnije praćenje stanja u državama članicama po tom pitanju, rane detekcije problema u vladavini prava, kao i putem međusobne razmene informacija i dijaloga. Najzad, ovaj mehanizam ima za cilj da **sprovede** vladavinu prava na nivou EU u

2. U njih spadaju Okvir vladavine prava Komisije (Rule of Law Framework), Dijalog o vladavini prava Saveta EU (the Council's Rule of Law Dialogue), prekršajni postupak Evropske komisije, i preventivni i sankcioni mehanizmi u okviru člana 7 Osnivačkog ugovora.

slučaju neuspaha nacionalnih mehanizama, kroz ubrzani prekršajni postupak i privremene mere.

U ovom kontekstu, nemačko predsedavanje planira da sazove politički dijalog o vladavini prava sa svim državama članicama, kako se navodi u programu, i omogući bolje razumevanje stanja u svakoj od njih, identifikuje rizike u ranoj fazi i ponudi recipročnu podršku. Dok je nemoguće predvideti efekte ovog novog mehanizma, Nemačka će verovatno imati velika očekivanja u pogledu sadržaja pomenutog Godišnjeg izveštaja o vladavini prava kao i u pogledu efekata koji će proizvesti. To se može očekivati imajući u vidu da Nemačka snažno veruje da je pravilno funkcionisanje vladavine prava neodvojivo od ekonomskog napretka i društvenog blagostanja. Iako je uspostavljanje ovog mehanizma za pohvalu, kritičari su ga okarakterisali kao „naivnog“. Naime, njih brine da predviđeni dijalozi i pravne sankcije ne mogu biti krajnja rešenja u situaciji kada određene države članice svesno doprinose nazadovanju u oblasti vladavine prava i kada pokretanje sankcionog mehanizma u okviru člana 7 nije do sada uspelo da preokrene ove negativne trendove. Isti eksperti smatraju da primena novog mehanizma neće rešiti ključne probleme vladavine prava u Uniji.

Isto tako, nemačko predsedavanje je podržalo predlog Komisije da se korišćenje budžetskih fondova EU uslovi poštovanjem standarda vladavine prava u državama članicama. Naime, 2018. godine Komisija je objavila [predlog Uredbe o zaštiti budžeta Unije u slučajevima opštih nedostataka u pogledu vladavine prava u državama članicama](#), čiji je smisao da vladavini prava postavi kao preduslov za korišćenje finansijskih sredstava EU. Ova uredba predlaže dalekosežne, ako ne revolucionarne mere za kažnjavanje država članica sa lošim pokazateljima u vladavini prava u kontekstu korišćenja fondova EU.³ I dok se [zaključci](#) Evropskog saveta o MFF i NGEU nisu direktno pozivali na ovu uredbu, duh ove uredbe jeste ostavio traga, budući da isti zaključci navode da će „biti uveden režim uslovljavanja koji bi zaštitio budžet i NGEU“. Komisija treba u narednom koraku da predloži takve mere Savetu koje bi bile usvojene kvalifikovanom većinom. Nemačko predsedavanje je [najavilo](#) da će ovo pitanje staviti na dnevni red odmah nakon letnje pauze.

Iako je ovakav ishod razočarao mnoge stručnjake i dok su dvosmislene formulacije zaključaka Evropskog saveta predmet [suprotnih tumačenja](#), mora se priznati da predstavlja prekretnicu u jačanju internih kapaciteta Unije za zaštitu vladavine prava. Hitnost potrebe da se pronađe dogovor oko budžeta nije odgovarala državama koje se zalažu za snažnije uslovljavanje vladavinom prava, među kojima je i Nemačka. Ipak, eksplicitno pominjanje kvalifikovane većine potrebne da bi se usvojio ovaj mehanizam omogućava da se preglasaju države koje mu se snažno protive – među kojima su najglasnije Mađarska i Poljska. To je ključna razlika u odnosu na postojeći sankcioni mehanizam postupka u okviru člana 7, koji se do sada pokazao beskorisnim jer zahteva jednoglasnost država članica.

Insistiranje Nemačke na uspostavljanju ozbiljnijeg i koherentnijeg okvira za vladavinu prava bi trebalo da ima snažan efekat na buduća dešavanja u EU povodom tog pitanja. Ipak, dokle god ne postoji delotvorni mehanizam za kažnjavanje političkog rukovodstva onih država članica koje dovode u pitanje osnovne vrednosti i zakone EU, teško je očekivati brza ili srednjoročna rešenja u ovoj oblasti. Interesantno je da se pomenute inicijative odvijaju u isto vreme kao i primena [revidiranog pristupa](#) za proces pristupanja za države Zapadnog Balkana, koji takođe uvodi dodatne mehanizme za praćenje i kažnjavanje kršenja vladavine prava. Kod oba postupka, ključ za uspeh biće spoj jače političke volje, afirmacije vladavine prava i delotvorni mehanizmi za praćenje i evaluaciju stanja u ovoj oblasti.

Obnova strateškog okvira Nemačke

Kako EU postaje usamljenija na međunarodnoj sceni – ne samo zbog sve većeg broja problema sa Kinom i tradicionalnog rivalstva sa Rusijom, već i zbog sve napetijih odnosa sa SAD-om – dolazak na čelo Saveta EU može ohrabriti Nemačku da otvorenije preuzme svoju lidersku poziciju prilikom zagovaranja snažnije EU. Ovaj trend nije vidljiv samo u naporima Nemačke usmerenih ka jačanju unutrašnje integracije EU – poput zajedničkog zaduživanja i zajedničkog plana oporavka – već i iz poziva za brži razvoj Zajedničke spoljne i bezbednosne politike (CFSP), kao i Zajedničke bezbednosne i odbrambene politike (CSDP). Zapravo, spremnost Nemačke da se aktivnije uključi u ove sfere postepeno se povećavala tokom prethodnih godina, što se ogledalo u njenim pozivima da se razmotri prelazak sa jednoglasja na glasanje kvalifikovanom većinom u oblasti CFSP, uspostavi [Evropski savet za bezbednost](#), stvori [vojska EU](#), započne Stalna strukturirana saradnja (PESCO) i pokrene Evropski fond za odbranu (EDF). Stoga, iako mnogi posmatraju Nemačku kao ekonomsku silu koja ima problem da se [prilagodi](#) promenljivim međunarodnim parametrima, ipak treba očekivati da će njeno predsedavanje verovatno biti ambiciozno u pogledu integrisanog pristupa EU globalnim pretnjama.

Takav postepeni pomak u načinu na koji Nemačka posmatra svet otpočeo je posle referenduma o Bregzitu 2016. godine. Bez Ujedinjenog Kraljevstva u sastavu EU – čiji odlazak sa dogovorom Nemačka snažno podržava – tradicionalna [ravnoteža snaga](#) koja se nalazila između Berlina, Pariza i Londona je trajno izmenjena. Sa osovinom koja sada stoji između Francuske – koja je spremnija da se upusti u dalju federalizaciju sa manjim fokusom na prekoatlantsku saradnju – i Nemačke – koja je obično opisivana kao [nevoljni hegemom](#) – potonja je bila prinuđena da preispita svoj dotadašnji pristup. Pozivi na dalju unutrašnju integraciju i snažnije spoljno delovanje postali su učestaliji i glasnjiji nakon što je Nemačka prepoznala da pandemija COVID-19 predstavlja

3. Na primer, jedan od mehanizama uključuje korišćenje obrnute kvalifikovane većine (eng. Reversed qualified majority vote): države članice mogu da spreče Komisiju da nametne sankcije jedino ako obezbede kvalifikovanu većinu (po formuli 55% država EU plus 65% stanovništva EU). Ovakav mehanizam otežava državama članicama da blokiraju inicijativu Komisije i na taj način bi ubrzao proces donošenja odluka.

krajinju krizu koja zahteva najviši stepen zajedničke i ujedinjene akcije. Sa tim izazovima koji potresaju temelje EU, postavljena je pozornica da Nemačka izbriše svoje „crvene linije“ i obnovi svoj strateški okvir, naročito kada je reč o jačanju globalne uloge EU.

U stvari, jedno od ključnih novijih zapažanja Nemačke jeste da je EU u prevelikoj meri **zavisna** od Kine, odnosno od države koju EU pritom smatra „**sistemskim rivalom**“ koji promovise alternativne modele vladavine. Ta prekomerna zavisnost posebno je vidljiva u činjenici da EU uvozi većinu svojih osnovnih zdravstvenih proizvoda iz Kine. S obzirom da će ovaj azijski džin biti, kako je **najavila** kancelarka Merkel, jedan od ključnih prioriteta Nemačke tokom predsedavanja Savetu EU, nije iznenađujuće što je ova država još pre početka svog mandata počela da stavlja u prvi plan koncept „evropskog suvereniteta“. Kao izraz koji je sve popularniji u nemačkom diplomatskom rečniku, on ima za cilj da, prema **opisu** nemačkog ministra spoljnih poslova Haika Masa (*Heiko Mass*), omogući Evropi da deluje samostalnije i da efikasnije koristi svoje resurse, posebno u ključnim sektorima kao što su zdravstvo i sanitetski materijal, 5G i informacione tehnologije, logistika, energija, itd. Imajući u vidu ove namere, nije slučajnost što je terminološki fokus upravo na „evropskom suverenitetu“ a ne na „suverenitetu EU“. Na taj način, ostavlja se dovoljno prostora za bolju integraciju Zapadnog Balkana u strateško razmišljanje EU, imajući u vidu njegov značaj za geostrateške interese Unije. Time bi se **ojačala** otpornost i strateška autonomija Evrope, a pritom se nastavilo sa zastupanjem međunarodnih odnosa zasnovanim na pravilima.

Kako su treći akteri sve prisutniji na Zapadnom Balkanu, među kojima se Kina sve više ističe, Nemačka će verovatno budno motriti na dešavanja u ovom regionu, tokom i nakon svog predsedavanja Savetu EU. U pokušaju da unapredi svoj tradicionalni pristup regionu - koji se sastojao od aktivne podrške politici proširenja i stroge politike uslovljavanja - Nemačka je prepoznala u svom **programu predsedavanja** Zapadni Balkan kao region od „strateškog interesa“ za Uniju. Uz to, u **Trio programu** (koji Nemačka deli sa Portugalijom i Slovenijom) „razarajući uticaji u regionu“ se definišu kao značajno, ali nerešeno pitanje. Kako bi se osiguralo da region ostane na tragu verodostojnog partnera s kojim bi EU mogla da koordiniše aktivnosti na regionalnom i globalnom nivou,

Trio program poziva na jačanje otpornosti na hibridne pretnje i dezinformacije (posebno kroz bližu saradnju u područjima CFSP). Zbog toga će Nemačka, uprkos tesnoj agendi tokom predsedavanja, gotovo sigurno naći dovoljno vremena i energije za principijelnu odbranu interesa EU na Zapadnom Balkanu.

Budućnost je sada

Kao što je pokazao ovaj *Pogled*, jedinstveni splet okolnosti je pogurao Nemačku da preuzime vođstvo Unije u izazovima sa kojima se trenutno suočava. Na tom putu preko Rubikona, Nemačka se snažno zalagala za udruživanje duga u kontekstu pregovora o NGEU, što je veliki korak ka širem cilju fiskalne integracije na nivou EU. Ona takođe snažno zastupa i sprovodi zelene politike, za koje nedavno dogovoreni MFF predviđa značajna povećanja u odnosu na prethodne budžete. Nadalje, Nemačka neće ostaviti pitanja vladavine prava po strani, jer bi to dovelo u pitanje neometano funkcionisanje jedinstvenog tržišta EU, šengenskog prostora i evrozona. Konačno, ambicije Nemačke u pogledu spoljnog delovanja odražavaju sve veću spremnost da „izađe iz svoje ljuštore“ i pokrene velike promene u EU.

Sve u svemu, nemačko predsedavanje Savetom EU je presudna prilika za intenziviranje projekta evropske integracije. Ishodi pregovora Evropskog saveta o MFF-u i NGEU otvorili su put u tom pravcu. Kratkoročno, uloga Nemačke će verovatno imati stabilizirajući efekat na Uniju, dok bi dugoročno mogla rezultirati konsolidacijom, produbljivanjem i proširivanjem EU. Zemlje Zapadnog Balkana tako bi trebalo da iskoriste trenutni zamah i istupe kao konstruktivni i pouzdani partneri u kreiranju budućnosti Evrope, kako bi izašli iz trenutnih globalnih kriza jače i mudrije.

O Centru za evropske politike

Centar za evropske politike - CEP - je nezavisna, nevladina, neprofitna think tank organizacija koju je osnovala grupa stručnjaka u oblasti evropskog prava, ekonomije i javne uprave, sa zajedničkim ciljem da doprinesu unapređenju okruženja za kreiranje javnih politika u Srbiji, tako što će ga učiniti transparentnijim i inkluzivnijim, zasnovanim na činjenicama i suštinski orijentisanim ka EU. Temeljno razumevanje javnih politika Evropske unije i procesa pristupanja, kao i načina rada javne uprave u Srbiji, uz jak društveni kapital čine CEP organizacijom sposobnom ne samo da sprovodi istraživanja visokog kvaliteta, već i da dospe do donosilaca odluka i ostvari osetan uticaj. Delatnost CEP-a je danas organizovana u četiri programska područja:

- 1) Dobra vladavina, sa snažnim fokusom na horizontalnom kreiranju politika i koordinaciji;
- 2) Unutrašnje tržište i konkurentnost;
- 3) Regionalna politika, energetika i životna sredina ;
- 4) Europe&us.

Za više informacija, posetite sajt:
www.cep.org.rs

EuropeanPolicyCentre

europeanpolicycentre

EuropeanPolicyCentre

Centar za evropske politike

CEPBelgrade

www.europeanpolicy.org